

Sygn. akt I UK 319/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Beata Gudowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o emeryturę nauczycielską,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 maja 2006 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 lipca 2005 r., sygn. akt (...),

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w B decyzją z dnia 23 stycznia 2004 r. odmówił przyznania M. M. prawa do emerytury nauczycielskiej, stwierdziwszy, że w czasie zatrudnienia w Wojewódzkiej Federacji Sportu w okresie

od dnia 25 czerwca 1984 r. do dnia 11 lutego 1990 r. w charakterze trenera – metodyka, nie był nauczycielem i nie wykonywał pracy zaliczanej do dwudziestoletniego okresu pracy w szczególnym charakterze.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 18 listopada 2004 r. uwzględnił odwołanie i zmienił zaskarżoną decyzję przez przyznanie ubezpieczonemu emerytury przysługującej na podstawie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 118, poz. 1112 ze zm.) od dnia 17 lutego 2003 r., stwierdziwszy, że praca ubezpieczonego w spornym okresie była pracą nauczycielską, gdyż polegała na szkoleniu i młodzieży oraz kadry instruktorskiej i trenerskiej.

Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19 lipca 2005 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w stanie prawnym obowiązującym w dniu złożenia wniosku o emeryturę (2 grudnia 2003 r.), stosownie do art. 3 pkt 1 w związku z art. 88 Karty Nauczyciela, w wymaganym 20-letnim stażu pracy nauczycielskiej uwzględnia się zatrudnienie w szkołach, placówkach i innych jednostkach organizacyjnych wymienionych w art. 1 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 oraz w przepisach wykonawczych wydanych z mocy art. 5 Karty Nauczyciela, zawierającego upoważnienie dla Ministra Edukacji Narodowej do rozciągnięcia, w drodze rozporządzenia, przepisów ustawy lub niektórych jej postanowień na podmioty niewymienione w tych przepisach. Upoważnienie to Minister Edukacji Narodowej wykonał tylko odnośnie do instruktorów i kierowników praktycznej nauki zawodu oraz niektórych innych pracowników prowadzących prace dydaktyczne i wychowawcze (rozporządzenie z dnia 14 września 1998 r., Dz.U. Nr 126, poz. 833). Praca z młodzieżą, wykonywana w placówkach niewymienionych w tych przepisach nie może być – w ocenie Sądu Apelacyjnego – uznana za pracę nauczycielską.

W skardze kasacyjnej ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego nią wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania lub uwzględnienie odwołania. Opierając skargę na podstawie naruszenia prawa materialnego przez „dokonanie błędnej subsumcji stanu faktycznego sprawy ze stanem prawnym na skutek zastosowania przepisów odnoszących się do kierowników i instruktorów praktycznej nauki zawodu, o jakich mowa w art. 1 ust. 2

pkt 4 Karty Nauczyciela, chociaż praca wykonywana przez ubezpieczonego spełniała kryteria uznania jej za pracę nauczycielską”, skarżący formułował pytanie, „czy w stosunku do osoby zatrudnionej w Wojewódzkiej Federacji Sportu na stanowisku trener – metodyk zasadne jest stosowanie przepisów dotyczących kierowników i instruktorów praktycznej nauki zawodu, czy też zatrudnienie takie należy zakwalifikować jako pracę nauczycielską, o której mowa w art. 3 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 21 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela według stanu prawnego obowiązującego w chwili złożenia wniosku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2000 r., II UKN 376/99, OSNAPiUS 2001 nr 14, poz. 467) stanowi podstawę przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego nauczycieli mających trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat pracy w szczególnym charakterze. Krąg uprawnionych do tej emerytury, zwanej „emeryturą nauczycielską”, określony został w powołanym przepisie w związku z art. 86 Karty, zaliczającym nauczycieli do pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze, w sposób wymagający sprecyzowania pojęć „nauczyciel” oraz „praca w szczególnym charakterze”, przez sięgnięcie do art. 3 pkt 1 w związku z art. art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela. W przepisach tych nauczyciele zostali zdefiniowani jako nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art. 1 ust. 1, czyli publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych działających na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej.

Wykonywanie pracy polegającej na nauczaniu lub szkoleniu w jednostkach niebędących placówkami wymienionymi w powołanych przepisach nie spełnia warunku do uznania tej pracy za pracę nauczycielską a osoby wykonującej ją, za nauczyciela. Wykazanie zatem w skardze kasacyjnej – w której brak argumentów przemawiających za ustaleniem, że Wojewódzka Federacja Sportu należy do placówek wymienionych w przytoczonych przepisach – że praca trenera–metodyka zasadniczo polegała na pracy z młodzieżą trafia próżnię.

Trafnie wprawdzie podniesiono w skardze kasacyjnej, że praca ubezpieczonego nie miała charakteru pracy instruktora praktycznej nauki zawodu, lecz należy zwrócić uwagę, że Sąd Apelacyjny rozważał tylko możliwość uznania pracy skarżącego za pracę nauczycielską w istniejącym w zamkniętym okresie od dnia 14 września 1998 r. do 6 kwietnia 2000 r. stanie prawnym, w którym poza osobami wymienionymi w art. 1, za nauczycieli uznawani byli także instruktorzy i kierownicy praktycznej nauki zawodu oraz niektórzy inni pracownicy prowadzący prace dydaktyczne i wychowawcze (por. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 1998 r. w sprawie rozciągnięcia niektórych przepisów Karty Nauczyciela na instruktorów i kierowników praktycznej nauki zawodu oraz niektórych innych pracowników prowadzących prace dydaktyczne i wychowawcze, Dz.U. Nr 126, poz. 833, wydane na podstawie art. 5 ust. 1 Karty Nauczyciela). Sąd nie kwalifikował pracy ubezpieczonego w charakterze trenera jako pracy instruktora zawodu. Ostatecznie zresztą uznał, że jest to bezprzedmiotowe, gdyż w obecnym stanie prawnym żadna inna praca – poza pracą objętą przepisami art. 1 w związku z art. 3 ust. 1 Karty Nauczyciela – nie jest uznawana za pracę nauczycielską i za taką nie uznał dlatego pracy trenera.

Należy więc tylko zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela (w brzmieniu ustalonym w Dz.U. z 1996 r. Nr 25, poz. 113) Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw Kultury Fizycznej i Sportu, był uprawniony do wydania rozporządzenia rozciągającego przepisy ustawy Karta Nauczyciela lub niektóre jej postanowienia także na trenerów zatrudnionych w szkołach i klasach z rozszerzonym programem wychowania fizycznego, szkołach i klasach sportowych, szkołach i klasach mistrzostwa sportowego, placówkach wychowania pozaszkolnego oraz w uczniowskich klubach

sportowych, jak też trenerów zatrudnionych w innych klubach sportowych, dla których praca z dziećmi i młodzieżą stanowi podstawowe zajęcie, jednak rozporządzenie takie nie zostało wydane. Nie było więc, a po uchyleniu art. 5 Karty Nauczyciela przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 18 lutego 2000 r. (Dz. U. nr 19, poz. 239) i nie ma obecnie podstawy prawnej do uwzględnienia pracy trenera przy ustalaniu uprawnień emerytalnych przewidzianych w art. 88 Karty Nauczyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2000 r., II UKN 729/99, OSNP 2002, nr 10, poz. 244). O charakterze wykonywanej przez ubezpieczonego pracy trenera jako nauczycielskiej nie świadczy również fakt zaliczenia jej spornego okresu dla celów wynagrodzeniowych, gdyż przy ustalaniu szczebla wynagrodzenia zasadniczego zaliczane były także okresy pracy zawodowej niepedagogicznej, dającej doświadczenie przydatne do pracy nauczycielskiej (§ 2 ust. 1 pkt 7 zgodnie z uchwałą nr 97 Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1983 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli, M.P. Nr 28, poz. 153).

W rezultacie tych rozważań Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).

/tp/